

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Pavlíny Vrkočové v právní věci žalobkyně: **S. M.**, zast. Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalované: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2017, č. j. 6 A 48/2015 – 59,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 4.114 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně pobývala na území České republiky v období od 21. 1. 2009 do 21. 1. 2014 na základě povolení k přechodnému pobytu z titulu rodinného příslušníka občana EU.

[2] Dne 29. 1. 2014 podala žalobkyně žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 17. 12. 2015 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“) vydalo dne 25. 9. 2014 rozhodnutí č. j. OAM-2011-29/TP-2014, kterým řízení ve věci této žádosti zastavilo, neboť žalobkyně nesplňovala podmínky podle § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, a nebyla tak oprávněna na území České republiky podat žádost o povolení k trvalému pobytu dle § 68 uvedeného zákona.

[3] Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podala žalobkyně odvolání, které žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 10. 2. 2015, č. j. MV-143917-5/SO-2014. Zdůraznila, že podle § 69 odst. 5 ve spojení s § 68 odst. 1 zákona o pobytu cizinců podává cizinec žádost o povolení k trvalému pobytu ministerstvu, pokud na území pobývá na dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu nebo na základě dokladu vydaného k pobytu na území podle zvláštního právního předpisu. Tento výčet je dle žalované taxativní a povolení k přechodnému pobytu nezahrnuje. Žádost žalobkyně o vydání povolení k trvalému pobytu tedy nemohla být věcně projednána, a proto správní orgán I. stupně postupoval správně, pokud řízení zastavil.

II. Žaloba a rozsudek městského soudu

[4] Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalované žalobou, ve které uvedla, že po pěti letech pobytu na území České republiky podala žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona o pobytu cizinců, neboť neměla jinou možnost získat jakékoliv povolení k pobytu, resp. jak svůj pobyt legalizovat. Vědoma si nenaplnění podmínek stanovených v § 68 poukázala na judikaturu Ústavního soudu, dle které obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, ale smí a musí se od něj odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost či některý z principů právního státu. Správní orgány přitom zastavily řízení o její žádosti čistě formalisticky.

[5] Městský soud žalobě vyhověl a rozsudkem ze dne 18. 4. 2017, č. j. 6 A 48/2015 – 59, zrušil napadené rozhodnutí žalované a vrátil jí věc k dalšímu řízení. Městský soud dále žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 15.342 Kč.

[6] Městský soud v první řadě poukázal na skutečnost, že již rozhodoval ve skutkově shodném případě dcery žalobkyně, která řešila obdobnou bytovou situaci, v níž dospěl k závěru, že správní orgány nesprávně aplikovaly § 68 zákona o pobytu cizinců, v důsledku čehož neprojednaly žádost žalobkyně o povolení k trvalému pobytu, a uvedl, že pokud by měl vzít v úvahu striktně text § 68 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, musel by přisvědčit správním orgánům, neboť toto ustanovení skutečně neobsahuje důvod pro udělení trvalého pobytu, kterého se domáhá žalobkyně. Zároveň však zdůraznil, že § 68 zákona o pobytu cizinců je transpozicí čl. 4 směrnice 2003/109/ES o právním postavení příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (dále „směrnice 2003/109/ES“ nebo „směrnice“). Mezi důvody pobytu, které se dle směrnice nezapočítávají do požadovaných pěti let pobytu, není důvod z titulu pobytu rodinného příslušníka EU. Lze tak konstatovat, že český zákon o pobytu cizinců v § 68 uvádí toliko pozitivní výčet důvodů, které se započítávají, a důvod z titulu přechodného pobytu rodinného příslušníka EU mezi nimi není. Podle městského soudu se v daném případě jedná o přímý účinek čl. 4 směrnice, a proto je třeba § 68 zákona o pobytu cizinců vykládat tak, že z doby pěti let souvislého legálního pobytu na území České republiky nelze vyloučit přechodný pobyt z titulu pobytu rodinného příslušníka EU. Pro úplnost dodal, že současné znění § 68 již do doby pěti let započítává i dobu předchozího pobytu na základě povolení k přechodnému pobytu, a je tak pro cizince příznivější a reflektuje i požadavky směrnice. Co se týče výkladu § 69 zákona o pobytu cizinců, soud uvedl, že toto ustanovení upravuje místo, kde má být žádost podána. Nelze z něj proto bez dalšího vytvářet překážku pro žadatele, který by jinak splňoval podmínky pro přiznání trvalého pobytu.

[7] V projednávané věci neshledal městský soud žádný důvod odchýlit se od těchto právních závěrů a rozhodl proto shodně. Další námítky žalobkyně, v nichž namítala, že žalovaný opomenul zjistit řádně stav věci a správní orgán ji neumožnil vyjádřit se k podkladům pro vydání

pokračování

rozhodnutí, shledal městský soud nedůvodné, neboť spisový materiál byl shromážděn v dostatečném rozsahu a žalobkyně byla vyzvána k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí.

III. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[8] Žalovaná (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodu jeho nezákonnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený kasační stížností napadený rozsudek zrušil a vrátil věc městskému soudu k novému projednání.

[9] Stěžovatelka nesouhlasí s výkladem § 68 odst. 1 s odkazem na § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Zdůrazňuje, že uvedená ustanovení jsou legislativně formulována jasně a z hlediska jazykového vcelku jednoznačně. Zároveň uznává, že § 68 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je třeba vykládat v souladu se zněním čl. 4 odst. 1 směrnice 2003/109/ES, tedy tak, že doba pěti let nepřetržitého pobytu na území musí bezprostředně předcházet podání žádosti o povolení k trvalému pobytu. Nesprávné je však dle stěžovatelky tvrzení soudu, že se v daném případě jedná o přímý účinek čl. 4 směrnice 2003/109/ES, a proto je třeba § 68 odst. 1 zákona o pobytu cizinců vykládat tak, že z doby pěti let souvislého legálního pobytu na území České republiky nelze vyloučit přechodný pobyt z titulu pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie.

[10] Ustanovení § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců obsahuje taxativní výčet pobytových titulů, za kterých může cizinec podat ministerstvu žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 odst. 1. Je zcela zřejmé, že povolení k přechodnému pobytu tento výčet nezahrnuje. Povolení k přechodnému pobytu je tak pobytový titul, který neopravňuje svého držitele k podání žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona o pobytu cizinců ministerstvu. Povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU nelze zaměňovat s dlouhodobým vízem ani s povolením k dlouhodobému pobytu, neboť ačkoliv obě povolení opravňují k přechodnému pobytu na území, jedná se o dva odlišné pobytové tituly upravené v různých částech zákona o pobytu cizinců, k jejichž vydání je nutné splnění odlišných podmínek. Podle stěžovatelky tak nelze postupovat v přímém rozporu se zněním § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a rozšiřovat taxativní výčet pobytových titulů, na základě kterých je možné podat žádost o povolení k trvalému pobytu dle § 68 tohoto zákona.

[11] Zcela irelevantní je podle stěžovatelky tvrzení soudu, že nová úprava zákona o pobytu cizinců je pro cizince příznivější a reflektuje i požadavky směrnice, neboť v daném případě se postupuje podle zákona ve znění účinném do 17. 12. 2015.

[12] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje s názorem vysloveným v rozsudku městského soudu. Názor zastávaný stěžovatelkou je v rozporu s právem EU a s principy demokratického právního státu. Žalobkyně odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 1 Azs 90/2017 - 37, vydaný ve skutkově a právně shodné věci, který podporuje její stanovisko.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatelku v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že jádrem kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatelky se závěrem městského soudu, že se v dané věci uplatní přímý účinek čl. 4 směrnice 2003/109/ES.

[16] Nejvyšší správní soud plně odkazuje na závěry uvedené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 1 Azs 90/2017 - 37, protože neshledal žádný důvod se od těchto důkladně zdůvodněných, logických a přiléhavých závěrů jakkoliv odchýlit. V této věci se totiž zdejší soud zabýval skutkově obdobnou věcí (dcerou žalobkyně v totožné pobytové situaci), v níž městský soud argumentoval stejně jako v posuzované věci a také stěžovatelka vznesla proti rozsudku městského soudu stejné námitky jako v posuzované věci.

[17] V bodech 17 – 34 výše uvedeného rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil tyto závěry:

„Podle § 68 odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že [p]ovolení k trvalému pobytu se na žádost vydá cizinci po 5 letech nepřetržitého pobytu na území. Odstavec 2 tohoto ustanovení uvádí: ‘Do doby pobytu podle odstavce 1 se započítává doba pobytu na území na dlouhodobé vízum, na povolení k dlouhodobému pobytu a doba pobytu v postavení azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany podle zvláštního právního předpisu. [...]’. Ustanovení § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců stanovuje: ‘Žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 odst. 1 podává cizinec ministerstvu, pokud na území pobývá na dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu nebo na základě dokladu vydaného k pobytu na území podle zvláštního právního předpisu; [...]’.

V posuzované věci je nesporné, že žalobkyně před podáním žádosti o povolení k trvalému pobytu nepřetržitě pobývala na území České republiky po dobu pěti let, a to na základě povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU (platného od 21. 1. 2009 do 21. 1. 2014). Předmětem sporu je však otázka, zda měly správní orgány projednat žádost žalobkyně o povolení k trvalému pobytu podanou podle § 68 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, i když žalobkyně nespĺňuje podmínky stanovené v odstavci 2 tohoto ustanovení.

Stěžovatelčina argumentace směřující proti přímému účinku čl. 4 směrnice je založena zejména na tvrzení, že správní orgány nemohou postupovat v přímém rozporu se zněním § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a rozšiřovat tak taxativní výčet pobytových titulů, na základě kterých je možné ministerstvu podat žádost o povolení k trvalému pobytu dle § 68 tohoto zákona.

Nejvyšší správní soud již judikoval, že správní orgány sice nelze činit odpovědnými za případnou nesprávnou transpozici směrnice, je však nutno po nich požadovat znalost unijních předpisů a správnou aplikaci a interpretaci právních předpisů v jednotlivých případech, tedy i respektování přímého účinku, pokud jsou dány důvody pro jeho uplatnění (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 13. 11. 2009, č. j. 5 Afs 53/2009 - 63, publ. pod č. 1986/2010 Sb. NSS). I když jsou tedy obecně správní orgány povinny postupovat v souladu se zákonem, v případě kolize zákonné úpravy se závaznými unijními předpisy – v tomto případě směrnicí

pokračování

č. 2003/109/ES – musí dát (pokud jsou splněny příslušné podmínky) přednost úpravě zakotvené v unijním právu, byť by byly nuceny postupovat v rozporu s textem zákona.

Pro rozhodnutí věci je tedy nezbytné posoudit, zda v daném případě byly naplněny podmínky přímého účinku čl. 4 směrnice č. 2003/109/ES, jak se domnívá městský soud. Pokud ano, je argumentace stěžovatelky, že nemůže postupovat v přímém rozporu se zákonem, nerelevantní.

Přímý účinek směrnice nastupuje tehdy, pokud stát neprovedl implementaci směrnice vůbec nebo ji neprovedl řádně. Předpokladem uplatnění přímého účinku směrnice je, že povinnosti, jež ukládá, jsou v ní formulovány dostatečně určité, přesné a bezpodmínečné, a že uplynula lhůta pro její transpozici. Zároveň musí platit, že přímou aplikací směrnice nedojde k uložení povinnosti jednotlivci (jedná se o tzv. vertikální přímý účinek, podrobněji viz konstantní judikatura Soudního dvora – např. rozsudky ze dne 5. 10. 2004, Pfeiffer a další, C-397/01 až C-403/01, bod 103; ze dne 17. 7. 2008, Arcor a další, C-152/07 až C-154/07, bod 40, či ze dne 12. 7. 2012, Vodafone España SA, C-55/11, C-57/11 a C-58/11, bod 37).

V této věci se podle městského soudu jedná o přímý účinek směrnice č. 2003/109/ES, která představuje unijní rámec úpravy postavení dlouhodobě pobývajících rezidentů. Zákon o pobytu cizinců stanovuje pro přiznání statusu dlouhodobě pobývajícího rezidenta podmínku získání povolení k trvalému pobytu na území České republiky (více viz § 83). Nejvyšší správní soud proto ve své judikatuře dovodil, že i podmínky trvalého pobytu musí být vykládány v souladu s požadavky směrnice č. 2003/109/ES (viz rozsudek ze dne 15. 6. 2016, č. 9 Azs 95/2016 - 29, publ. pod č. 3448/2016 Sb. NSS – v této věci soud aplikoval nepřímý účinek čl. 4 směrnice a konstatoval, že splnění nepřetržitého pětiletého pobytu cizince na území České republiky se počítá ke dni podání žádosti o trvalý pobyt).

Směrnice č. 2003/109/ES v čl. 4 odst. 1 stanoví: 'Členské státy přiznávají právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta státním příslušníkům třetích zemí, kteří bezprostředně před podáním příslušné žádosti pobývali oprávněně a nepřetržitě na jejich území po dobu pěti let.' Do uvedené doby pěti let se dle odstavce 2 nezapočítávají doby pobytu z důvodů uvedených v čl. 3 odst. 2 písm. e) a f), tedy nevztahují se na cizince, kteří pobývají v členském státě výhradně po přechodnou dobu, např. jako au pair nebo sezónní pracovník nebo jako pracovníci vyslaní poskytovatelem služeb za účelem přeshraničního poskytování služeb nebo jako přeshraniční poskyvatelé služeb nebo tehdy, byla-li jejich povolení k pobytu formálně omezena; a cizince, „jejichž právní postavení se řídí Vídeňskou úmluvou o diplomatických stycích z roku 1961, Vídeňskou úmluvou o konzulárních stycích z roku 1963, Úmluvou z roku 1969 o zvláštních misích nebo Vídeňskou úmluvou o zastoupení států v mezinárodních organizacích univerzálního zaměření z roku 1975'.

Z preambule směrnice lze dovodit, že jejím hlavním cílem je integrace státních příslušníků třetích zemí, kteří dlouhodobě pobývají ve členských státech (viz body 4, 6 a 12 preambule směrnice, k tomu např. rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 10. 2012, Staatssecretaris van Justitie proti Mangatu Singhovi, C-502/10, bod 45). Bod 6 preambule konkrétně uvádí, že [h]lavním kritériem pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta by měla být délka pobytu na území členského státu. Pobyt by měl být oprávněný a nepřetržitý, aby bylo možno prokázat, že se dotyčná osoba v zemi usídlila. Zajištěna by měla být také určitá pružnost s ohledem na okolnosti, za nichž může být osoba nucena území dočasně opustit.'

Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem městského soudu, že směrnice z pětileté doby pobytu nevylučuje přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU, který je naopak nepochybně nutno považovat za pobyt oprávněný. Vyplývá to jak ze znění čl. 4 směrnice, tak z hlavního účelu směrnice, kterým je integrace dlouhodobě pobývajících cizinců, bez ohledu na konkrétní typ oprávnění pobytu (s výjimkami stanovenými v čl. 4 odst. 2). Směrnice přitom neuvádí, že by si členské státy mohly podmínky pro získání statusu dlouhodoběho rezidenta

upravit přísněji, resp. že by mohly z požadovaného pětiletého oprávněného a nepřetržitého pobytu vyloučit ještě jiné důvody pobytu, než jsou v této směrnici uvedeny.

Je tedy třeba posoudit, jestli je zákon o pobytu cizinců s čl. 4 směrnice v rozporu, tedy zda skutečně znemožňuje cizincům, nepřetržitě po dobu pěti let pobývajícím na území České republiky na základě povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, požádat o povolení k trvalému pobytu, jež je předpokladem k získání statusu dlouhodobého rezidenta, a to za situace, kdy v době podání žádosti o trvalý pobyt by již cizinec nesplňoval podmínky pro to, aby mohl být označen za rodinného příslušníka občana EU, anebo v případě, kdy žádost sice podá v době, kdy rodinným příslušníkem občana EU je, ale v průběhu řízení o žádosti tento status pozbude, a v době vydání rozhodnutí by tak podmínky pro získání trvalého pobytu nesplňoval.

Zákon o pobytu cizinců umožňuje rodinnému příslušníkovi občana EU žádat o trvalý pobyt podle § 87b odst. 1 písm. a), který uvádí, že [m]inisterstvo vydá rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie na jeho žádost povolení k trvalému pobytu po 5 letech jeho nepřetržitého přechodného pobytu na území. Toto ustanovení se však nevztahuje na cizince, kteří sice požadovanou dobu pobývali na území České republiky na základě povolení k přechodnému pobytu, avšak následně přestali splňovat podmínky rodinného příslušníka občana EU zakotvené v § 15a zákona o pobytu cizinců (a to buď již ke dni podání žádosti o trvalý pobyt, nebo v průběhu řízení o této žádosti). V takovém případě ovšem cizinec nesplňuje ani podmínky stanovené v § 68 odst. 2, resp. v § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, a nemá tak možnost trvalý pobyt na území České republiky získat. Jedná se tedy o stav, který odporuje znění čl. 4 směrnice i jejímu smyslu, a proto je nutno dospět k závěru, že zákon o pobytu cizinců je s touto unijní úpravou v rozporu.

V souladu s městským soudem dospěl i Nejvyšší správní soud k závěru, že v posuzovaném případě byly podmínky pro uplatnění přímého účinku směrnice naplněny. Pravidlo stanovené v čl. 4 odst. 1 směrnice je dostatečně určité, přesné a bezpodmínečné v tom, že pro přiznání statusu dlouhodobě pobývajícího rezidenta požaduje předchozí oprávněný pobyt na území po dobu pěti let, s výjimkou konkrétních typů pobytů stanovených v odst. 2. Vjčet vyloučených dob je taxativní, a nelze proto dovodit, že by směrnice umožňovala členským státům zakotvit do zákonné úpravy i další typy pobytů, které do požadované doby pěti let nelze započítat. Lhůta pro transpozici směrnice uplynula již 23. 1. 2006 (viz čl. 26 směrnice). Splněna je i poslední podmínka, neboť přímá aplikace čl. 4 směrnice nenuloží povinnosti jednotlivcům, naopak bude pro jednotlivce příznivější než aplikace příslušné zákonné úpravy.

Ve světle výše uvedeného je tak třeba dospět k závěru, že cizinec, který již nesplňuje zákonné podmínky rodinného příslušníka občana EU, je oprávněn podat žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 68 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, pokud bezprostředně před podáním žádosti na území České republiky pobýval po dobu pěti let na základě povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

Působení přímého účinku směrnice je třeba přizpůsobit i aplikaci § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, který stanovuje místo podání žádosti o trvalý pobyt. V souladu s tímto ustanovením podává cizinec žádost dle § 68 odst. 1 ministerstvu, pokud na území pobývá na dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu nebo na základě dokladu vydaného k pobytu na území podle zvláštního právního předpisu. V tomto výčtu pobytových titulů tak stejně jako v § 68 odst. 2 chybí povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. Nejvyšší správní soud však soubhlasí s městským soudem, že z tohoto procesního pravidla nelze činit překážku pro žadatele, kteří by jinak – při správné aplikaci § 68 zohledňující přímý účinek čl. 4 odst. 1 směrnice – splňovali podmínky pro přiznání trvalého pobytu. Je tak nutno dovodit, že i v takovém případě jsou cizinci oprávněni podat žádost o trvalý pobyt ministerstvu.

Kasační námitka, podle které správní orgány nemohly v daném případě postupovat v rozporu s § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a projednat žádost žalobkyně o trvalý pobyt podanou podle § 68 odst. 1 tohoto zákona, je tedy nedůvodná.

pokračování

Se stěžovatelkou nelze souhlasit ani v tom, že by pro věc bylo zcela bez relevance, že současné znění zákona již požadavek směrnice zakotvený v čl. 4 reflektuje a je tak pro cizince příznivější. Důvodová zpráva k zákonu č. 214/2015 Sb., jímž byl zákon o pobytu cizinců s účinností od 18. 12. 2015 novelizován, v bodě 45 uvádí, že v novém znění § 68 byly zohledněny některé nejasnosti s ohledem na správnou aplikaci směrnice č. 2003/109/ES. Byť má stěžovatelka pravdu, že v posuzované věci se aplikuje zákon o pobytu cizinců ve znění před touto novelou, nezabývá jí to povinností respektovat přímý účinek směrnice a dát přednost úpravě zakotvené v unijním právu, byť by byla nucena postupovat v rozporu s textem zákona. Provedená novelizace zákona [viz § 68 odst. 2 písm. c) a § 69 odst. 5 zákona o pobytu cizinců ve znění od 18. 12. 2015] je tak relevantním argumentem ve prospěch toho, že původní znění předmětných ustanovení nebyla zcela v souladu se směrnicí.

Aplikují-li se výše uvedené závěry na věc žalobkyně, bude se stěžovatelka muset v dalším řízení zabývat otázkou, zda žalobkyně v době podání žádosti o trvalý pobyt (k 29. 1. 2014), či v průběhu řízení o této žádosti již nesplňovala podmínky pro to, aby mohla být označena za rodinného příslušníka občana EU (z podkladů obsažených ve správním spisu tato skutečnost jasně nevyplyvá). Pokud by dospěla ke kladnému závěru, musela by žádost o trvalý pobyt při splnění dalších zákonných podmínek věcně posoudit v intencích § 68 a násl. zákona o pobytu cizinců. Pokud by dospěla ke závěru opačnému, žalobkyně by měla možnost žádat o trvalý pobyt na základě § 87b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. V takovém případě by bylo namístě, aby k případné žádosti žalobkyně o povolení změny obsahu podání tuto změnu stěžovatelka povolila [překvalifikace podání na žádost o trvalý pobyt dle § 87b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců], neboť v opačném případě by žalobkyni hrozila vážná újma (srov. § 41 odst. 8 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu), a to zejména s ohledem na skutkové okolnosti celého případu, kdy je zjevné, že žalobkyně je v České republice plně integrována, má zde práci, hovoří plynule česky, atd.; jde tedy o dlouhodobě pobývací cizinku, jejíž integrace je hlavním účelem směrnice č. 2003/109/ES a pro níž by ztráta pobytového oprávnění představovala významný zásah do všech oblastí jejího života.“

[18] Nejvyšší správní soud nenalézá v argumentaci stěžovatelky uvedené v kasační stížnosti žádný důvod, proč by se odchýlil od závěrů výše obsáhle citovaného rozsudku prvního senátu, s nimiž se ztotožňuje.

[19] Závěrem Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyl dán ani důvod, aby v posuzované věci předložil Soudnímu dvoru EU předběžnou otázku podle čl. 267 smlouvy o fungování Evropské unie, neboť výklad výše předestřený je natolik jasný a nepochybný, že zde není prostor pro alternativní výklad čl. 4 odst. 1 směrnice, a proto je naplněna doktrína *acte clair* formulovaná v příslušné judikatuře Soudního dvora EU.

V. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[20] Nejvyšší správní soud proto z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační námitky stěžovatelky nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

[21] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[22] Žalobkyně má právo na náhradu nákladů spočívajících v odměně a náhradě hotových výdajů právního zástupce, a to za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti). Jedná se tedy o odměnu ve výši 3.100 Kč [srov. § 9 odst. 4 písm. a), §7 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky

č. 177/1996 Sb.], náhrada hotových výdajů činí 300 Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky). Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem tedy Nejvyšší správní soud uložil stěžovateli zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2017

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu